

Dergimizi Nasıl Hazırlıyoruz?

Mektuplarınızdan okuyoruz, dergimizi her ay heyecanla bekliyorsunuz. Biliyor musunuz, çalışmalarımızı tamamlayıp dergimizi matbaaya gönderdikten sonra biz de heyecanlanıyoruz. Dergimiz basılıp bir an önce bize ulaşsın istiyoruz. Sonunda bir kutu geliyor ve hepimiz başına üşüşüyoruz. Kutu açılıyor ve içindeki dergileri elimize alıyor, sayfalarını çeviriyor, yazıları birbirimize gösteriyoruz. O kadar seviniyoruz ki! O anın mutluluğunu anlatmak gerçekten zor! Sonra...

... Sonra yeni bir sayı için kolları sıvıyoruz!..

Bazı okuyucularımız bize soruyor, "Konuları nereden buluyorsunuz?" diye. Hepimiz bilimsel olayları gazete, televizyon, dergi, kitap vb. kaynaklardan izliyoruz. Dünyadaki bilimsel ve teknolojik gelişmeleri öğrenmek için bu konuda haber yapan dergilere, web sitelerine üyeyiz. Bu kanallardan öğrendiğimiz bilgileri birbirimizle toplantılarda paylaşıyoruz. Bize sık sorulan sorulardan biri de şu: "Derginiz nasıl hazırlanıyor?" Aslında her şey bir toplantıyla başlıyor. Bu toplantıda önce, son yayımladığımız dergiyi değerlendiriyoruz. Sonra da gelecek sayıyı planlamaya başlıyoruz. Bu planlamayı yaparken dergimizin editörü tek tek yazarlara neler yazmak istediklerini soruyor. Hepimiz gündemde yer alan ya da

etkilendiğimiz, bize ilginç gelen, sizin de ilginizi çekeceğini düşündüğümüz konuları öneriyoruz. Bu arada derslerde işlediğiniz konularda bizim için önemli. Zaman zaman bu konulara da yer veriyoruz. Çünkü amaçlarımızdan biri de eğitime destek vermek.

Her yeni sayıyı hazırlamaya büyük bir coşkuyla başlıyoruz.

**Yaşasın,
dergimiz
geldi!**

Konuları özenle seçiyoruz!..

Konular önerildikten sonra bunlar üzerinde konuşuyoruz. Bu süreç çok zevkli. Diyelim ki, çikolata yapımı konusu önerildi. Birlikte konuşarak, buna "Aztekler yazısı ne kadar yakışır!" diyoruz. Çünkü, çikolata Azteklerin yaşamında önemli bir yere

sahipti. Konuların birbirini tamamlamasına özen gösteriyoruz. Örneğin, yeni yılın yaklaşması nedeniyle aklımıza saat kartları hazırlamak geliyor. Sonra düşünüp tartışarak "su saatleri", "zamanda yolculuk" ve "saatin tarihi" konularına yöneliyoruz. Peki, kapak konusu ne olacak? Her sayı, kapak konusuna karar verirken ince eleyp sık dokuyoruz! Çünkü dergimizin kapağı bizim "vitrimiz". Vitrimizin çok güzel olmasını istiyoruz. Bilgimiz, deneyimimiz, önsezilerimiz sayesinde bize en uygun gelen kapak konusunu seçiyoruz. Editörümüz, dışarıdan dergimize katkıda bulunan yazar ve çizerlerle de görüşüyor; herkesin işbirliği içinde çalışmasını sağlıyor. Ardından o sayı için konuşulan her şeyi toparlıyor ve bir plan çıkarıyor. Her aşamada yazarlar, çizerler, grafik tasarımcılarla gelişmeleri paylaşıyor.

Yayın kurulu toplantılarında çok şey öğreniyoruz. Biz yeni şeyler öğrenmeyi çok seviyoruz.

Yayın kurulu toplanıyor!..

Çocuklara bilimsel konularla ilgili bir dergi hazırlamak büyük bir sorumluluk. Bu sorumluluğu taşırken en büyük desteği yayın kurulumuzdan alıyoruz. Yayın kurulumuzda üniversitelerin çeşitli bilim dallarından uzmanlar, eğitimciler, psikologlar ve grafik tasarımcılar var. Ayrıca kurumumuzun Başkan Yardımcısı, Bilim ve

Toplum Daire Başkanı ve dergimizin Yazı İşleri Müdürü de yayın kurulumuzda yer alıyor. Dergi planımızı yayın kurulumuza gösteriyor ve onay alıyoruz. Yayın kurulumuz da en az bizim kadar heyecanlı. Dergimizi daha da güzel hazırlayabilmemiz için bize yön veriyor, konu önerilerinde bulunuyor ve bilimsel gelişmeleri haber veriyorlar. Her toplantımızdan bir sürü yeni bilgi edinmiş olarak ayrılıyoruz.

Yazarlar, dedektif gibi bilgi topluyor!..

Artık, top yazarlarda! Kimin hangi yazıyı hazırlayacağı belli! Yazarlar, hemen araştırmaya başlıyorlar. Aslında yazı yazmak, ödev yapmak gibi bir iş. Her yazar dergilere, kitaplara bakıyor, İnternet'te araştırma yapıyor, gerekirse uzmanlarla görüşüyor. Bir dedektif gibi bilgi topluyor. Ardından bunları yazıya döküyor. Bilim yazarlığı incelikle yapılması gereken bir iş! Yazdıklarımızın kolayca anlaşılması bizim için çok önemli! Ayrıca okurlarımızın merak etme, soru sorma, araştırma yapma, öğrendiklerini sorgulama gibi beceriler de

kazanmalarını istiyoruz. En önemlisi de onların bilimsel düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçlıyoruz. Tüm bunlara dikkat ederek akıcı, anlaşılır, doğru, kısa ve öz yazılar yazmaya çalışıyoruz. Bunlar, bilimsel konularla ilgili yazı yazmanın püf noktalarından yalnızca bir kısmı.

Editör, bir “oyun kurucu” gibi çalışıyor!..

Yazar yazısını hazırladıktan sonra editöre veriyor. Editörün en önemli işi, dergide yayımlanacak tüm yazıları okumak. Yani bir editörü sürekli bir şeyler okurken görebilirsiniz. Editör, yazıları düzeltiyor, düzenliyor. Yalnızca yazılarla ilgilenmiyor elbette! Yazılarda kullanılacak fotoğrafları, çizimleri, sayfa tasarımını incelemek ve yapılan tüm işlerin çocuklar için uygun olup olmadığını kontrol etmek de onun işleri arasında. Editör bu işleri yaparken yazarlar, çizerler, yayın kurulu üyeleri, yazı işleri müdürü, redaktör, teknik koordinatör, kısacası tüm çalışanlarla sürekli iletişim içinde çalışıyor. Ayrıca editör, her ay dergimizin ilk sayfasında o sayının içeriği hakkında bilgiler veriyor.

Editörümüz, tam bir uyum içinde çalışmamızı sağlıyor. Takıldığımız her noktada ona danışıyoruz. O da bizi sabırla dinliyor.

Biz çok çalışkanız. Bir araya geldiğimizde inanılmaz üretici oluyoruz. Merak etmeyin. çalışırken eğlenmeyi de unutmuyoruz.

Çizerler devreye giriyor!..

Yazılar tek başına yeterli değil! Fotoğraf, çizim gibi görsel öğelerle yazıları desteklememiz, zenginleştirmemiz, anlaşılır hale getirmemiz gerekiyor. Diyelim ki, bir yazımızda Ay'a fırlatılan "Kaguya" adlı bir uydudan, bu uydunun Ay'ın fotoğraflarını çektiğinden söz ediyoruz. Elbette bu durumda hem uydunun fotoğrafına hem de çektiği fotoğraflara yer veriyoruz. Peki, bir yazıda fotoğraf mı, çizim mi olacağına nasıl karar veriyoruz? Yazının içeriğini planlarken bunu da belirliyoruz. Örneğin, bir ışık yazısında yansıma, aynalar, kırılma ve merceklerle ilgili deneyler aktarılacaksa bu deneyleri iyi yansıtan fotoğrafları kullanıyoruz. Zaman zaman fotoğrafları kendimiz de çekiyoruz.

Çizerlerimizin düş dünyaları çok zengin! Onların kalemlerinden Simit, Peynir, Buket, Burak, Aztekler, saatler, çikolatalar, hayvanlar çıkıyor.

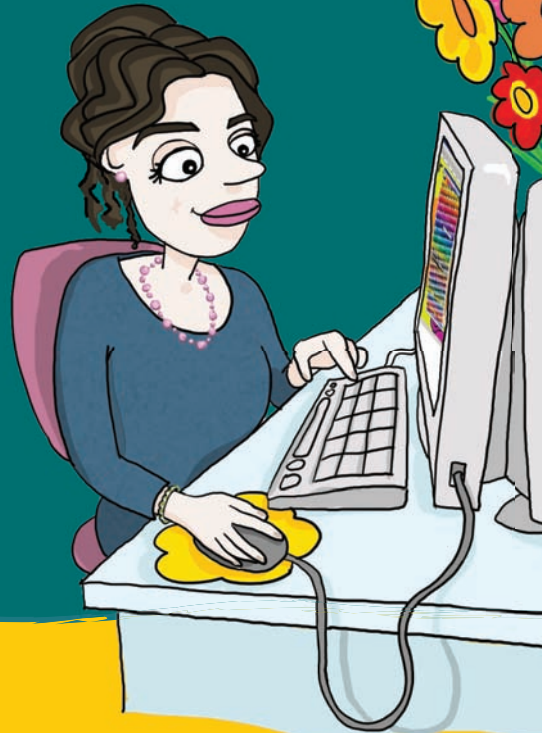
Bazen de yazıyı çizimlerle destekliyoruz. Bu durumda çizerler devreye giriyor. Onlar, zamanda yolculuğun nasıl olduğunu, bir su saatini, eski zamanlarda yaşayan Aztekleri, çikolata yapımını çiziyorlar. Bize harika bir dünya yaratıyorlar. Ancak bu işin de incelikle yapılması gerekiyor. Çizerler de, tıpkı yazarlar gibi konuları araştırıyor ve uygun çizimler yapıyorlar.

Ve sıra grafik tasarımcılarda!..

Yazımızı yazdık, editör okudu ve düzeltmeleri yaptı. Yazı konusuna uygun çizimler ya da fotoğraflar hazırlandı. Sırada ne var? Sayfa tasarımı! Yazı, çizimler, fotoğraflar, yani parçalar sayfaya öyle yerleştirilecek ki, hepsi bir bütün olacak. Okuyucu bu kompozisyonundan etkilenecek, sayfa tasarımı okuyucuya "gel, beni oku!" diyecek. Bu aşamada grafik tasarımcılarımız devreye giriyor ve yazıları etkili bir şekilde sunmanın yollarını arıyorlar. Yazı karakterleri, renkler, şekiller, gölgeler... Bunların hepsi yazı, fotoğraf ve çizimleri uygun biçimde bir araya getirebilmelerini sağlıyor. Grafik tasarımcılar, bunun için "Quark", "Photoshop", "Illustrator" gibi bilgisayar yazılımlarından yararlanıyorlar. Yazı yazmak, çizim yapmak, fotoğraf çekmek, sayfa tasarlamak, bunların hepsi yaratıcılık isteyen işler! Üstelik bunları yapmak, oyun oynamak kadar eğlenceli. Biz de dergimizi hazırlarken çok eğleniyoruz.

Grafik tasarımcılarımız, her sayımızda "bahar havası" estiriyorlar.

**Redaktörüm
üz, tam bir
zehir hafiye!
Gözünden
hiçbir şey
kaçmıyor.**

Son işler!.. Dergi baskıya hazırlanıyor!..

Sayfa tasarımı yapıldıktan sonra çıktılar alınıyor. Bunları redaktörümüz okuyor ve yazım kuralları açısından son düzeltmeleri yapıyor. Yazılar artık baskıya hazır! Dergi son haliyle, kapağı, sayfaları, kartları ve diğer ekleriyle yazı işleri müdürüne sunuluyor. Onun onayı alındıktan sonra sayfalar matbaaya gönderiliyor. Matbaada bu sayfalardaki

fotoğraf, çizim ve yazılar baskıya uygun hale getiriliyor ve bunların prova baskıları yapılıyor. Bu prova baskıları bize gönderiliyor. Biz de kontrol ediyoruz. Düzeltme ve değişiklik gerekiyorsa bunları matbaaya bildiriyoruz. Bir kez daha her şeyi kontrol ettikten sonra matbaaya "dergi basılabilir" onayı veriyoruz.

Bir dergi "forma" denen 16 sayfalık kümelerden oluşuyor. Bilim Çocuk dergisinde 4 forma var. Bu formlar önemli! Çünkü matbaa, bu formlara göre dergiyi basıyor. Her bir forma özel çinko kalıplara aktarılıyor. Bunu bir fotoğrafın kâğıda aktarılmasına benzetebiliriz. Çinko kalıplar, baskı makinelerine bağlanıyor ve baskı başlıyor. Bir formanın basılması en az 3 saat sürüyor. Baskı makinesinden çıkan forma 16 sayfayı oluşturacak şekilde katlanıyor. Diğer formlar da bu şekilde hazırlanarak birleştiriliyor ve bunların üzerine kapak takılıyor. Dergi ciltleniyor ve poşetleniyor. Bu işlemlerin hepsi yaklaşık 48 saat sürüyor. Ardından dağıtım şirketi bunları gazete büfelerine, kitapçılara, marketlere ulaştırıyor. İşte dergimiz bu şekilde hazırlanıyor ve size ulaşıyor.

**Biliyor musunuz, biz hep
zamanla yarışıyoruz.
Çünkü her şeyin bir tarihi
var. Toplantıların, yazı
tesliminin, çizim
tesliminin, sayfa
tasarımı
yapımının,
matbaaya
forma
gönderiminin!**

**Tuğba Can
Çizimler: Bilgin Ersözlü**

